

УДК 72:364-57:612.014.461

РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ СПА-ЦЕНТР НА ПЕРЕХРЕСТІ ПРОСПЕКТУ А. ПОЛЯ ТА ВУЛИЦІ УЛЬЯНОВА (м. ДНІПРО)

Автор – Дарина Капленко¹, студ. гр. АРХ-19
Наук. кер. – ст. викл. каф. архітектурного проектування та містобудування
Сергій Подолинний²

¹g1rk1na89@gmail.com, ²podolynnyi.serhii@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Внаслідок військового вторгнення в Україну, а особливо після 24 лютого 2022 року, значно збільшилась кількість психічно та фізично травмованих осіб, що потребують реабілітації як в серед військових, так і серед цивільного населення [3].

Оскільки наша країна має обмежену кількість відповідних реабілітаційних закладів, у найважчих випадках постраждалі відправляються закордон, але, з одного боку: допомогти такій кількості людей закордоном не мають можливості, а з іншого боку: далеко не всі постраждалі з України здатні та мають можливість виїхати з країни залишивши домівку, роботу та рідних на необхідний період.

У зв'язку з своїм географічним розташуванням (не на лінії фронту, але досить близько від неї) Дніпропетровська область на чолі з м. Дніпро стала евакуаційним та госпітальним центром нашої країни, де осіла велика кількість внутрішньо переміщених осіб, що постраждали від бойових дій та потребують реабілітації.

Окрім того, якщо раніше мешканці нашого міста мали можливість виїхати до реабілітаційних санаторіїв, то зараз, більшість з них втрачена (південь нашої країни), або переповнена (Західна Україна).

Як відомо, вода є середовищем та ресурсом, що має найбільший оздоровчий потенціал. Це підтверджує часте застосування водних ресурсів з оздоровчою та реабілітаційною метою, а також наявність СПА у більшості сучасних реабілітаційних центрів світу [2; 5; 6; 8].

Таким чином, побудова реабілітаційного СПА-центру в м. Дніпро є актуальним.

Мета роботи: обґрунтувати доцільність побудови реабілітаційного СПА-центру на перехресті пр. А. Поля та вул. Ульянова у м. Дніпро.

Завдання дослідження:

1. На підставі аналізу останніх досліджень та публікацій визначити актуальність побудови реабілітаційних СПА-центрів в міській забудові м. Дніпро.

2. Дослідити наявність існуючих реабілітаційних центрів у м. Дніпро.

3. Обґрунтувати склад приміщень реабілітаційного СПА-центру.

Реабілітація – це комплекс заходів, спрямованих на відновлення здоров'я, функціонального стану та працездатності організму, порушених хворобами, травмами, фізичними, хімічними і соціальними чинниками [1; 3; 4]. Термін «СПА» (SPA) – походить від «sanus per aquam», що в перекладі з латинської означає «оздоровлення водою». Таким чином, в даному контексті, під терміном «**реабілітаційний СПА-центр**» ми розуміємо будівлю, в якій буде реалізовано можливість здійснювати реабілітаційні заходи за допомогою водного ресурсу. Дана споруда повинна забезпечувати реабілітацію під час довготривалого реабілітаційного періоду, що настає після реабілітації у спеціальних медичних закладах [4; 8].

Останнім часом у м. Дніпро побудовано велике різноманіття рекреаційних центрів, певна частина яких оснащена басейнами, або має можливість надавати СПА-послуги. Таких споруд у м. Дніпро багато, вони розташовані майже в усіх районах нашого міста, мають широку зону покриття та можуть обслуговувати велику кількість людей [2].

Але, в результаті пошуку існуючих реабілітаційних центрів у м. Дніпро було знайдено лише 11 (рис. 1), а саме:

- 3 реабілітаційні центри лікування алко- та наркозалежності («Трансформація», «Вікторі» та «Шанс»);
- 2 дитячі реабілітаційні центри (Dnipro Sensory World та Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр № 1);
- реабілітаційний центр кінезітерапії Бубновського: «Здоров'я нації»;
- 5 медичних реабілітаційних центрів (Центр сімейного здоров'я та реабілітації Геліос; БФ "Помагаєм"; Центр реабілітації та здоров'я; Дніпровський Медичний Кластер; Дніпровський обласний госпіталь ветеранів війни).

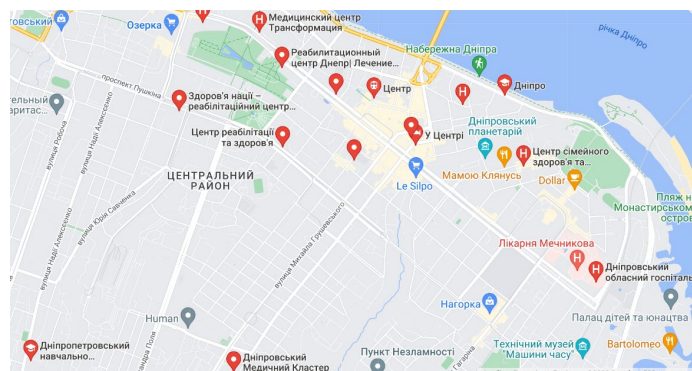

Рис. 1. Розташування існуючих реабілітаційних центрів у м. Дніпро

Аналіз наявних реабілітаційних центрів в м. Дніпро показав, що, не зважаючи на їх зручне розташування у міській забудові, більшість з них розташовані у громадських будівлях загального призначення,

пристосованих та переобладнаних під потреби та вимоги споруд для реабілітації. Всі вони мають вузьку спеціалізацію, і жодна з них не має повноцінного басейну (не зважаючи на те, що вода є одних з кращих засобів фізичної та психоемоційної реабілітації). Натомість, в передових країнах світу існує дуже велика кількість реабілітаційних СПА-центрів. Так, А. Пекер та В. Голубов (2021) відмічають наявність великої кількості таких центрів у США [5]; досить багато їх у Європі (наприклад: «Senses Luxury Wellness Retreat Clinic» та «The Balance» у м. Майорка (Іспанія), «Marieva Healthcare» (Athens, Greece), тощо). С. Пересічна та М. Петрова (2020) констатують їх наявність в інших містах України, наприклад: реабілітаційний СПА-центр «Модричі», «Медікал-СПА центр Апель» та «Rehabilitation SPA center Med-Palats» у м. Трускавець [2; 6].

Нажаль, за умови економічної кризи, більшість мешканців Дніпра про можливість отримати подібні послуги можуть лише мріяти, оскільки дорога та перебування в містах їх розташування коштують дуже дорого (іноді, набагато дорожче, ніж самі реабілітаційні СПА-послуги).

Слід відзначити, що ще у 2020 році президент України В. Зеленський під час відвідування медичних закладів Донбасу наголосив на необхідності побудови реабілітаційних центрів або переобладнання під ці функції інших закладів. Саме тому м. Дніпро потребує побудови сучасного реабілітаційного СПА-центру, здатного надавати основний спектр реабілітаційних СПА-послуг за доступними цінами.

Сутність СПА полягає у використанні всіляких оздоровчих водних процедур із використанням прісної, мінеральної, термальної або морської води, лікувальних трав і грязей, морської солі та водоростей. Основна мета СПА – одночасне розслаблення та оздоровлення [2; 4; 6; 8].

Основними видами послуг з реабілітації є: різновиди масажу; мануальна терапія; фізіотерапевтичні процедури; лікувальна фізична культура; реабілітаційне обстеження та складання програм реабілітаційного втручання; відновлення функції сидіння, стояння, ходьби; реабілітаційне навчання щодо виконання основних рухів; реабілітаційне втручання щодо розвитку дрібної та загальної моторики; ерготерапія; заняття на розвиток сенсомоторики; навчання пересуванню з допоміжними засобами [1].

Виходячи з цього, будівля реабілітаційного СПА-центру може мати як приміщення, спеціалізовані під надання реабілітаційних СПА-послуг (басейни, сауни, бані, ванни та душі для гідромасажу), так і приміщення для надання загально-реабілітаційних послуг (масажні кабінети, кабінети для фізіо-процедур, кабінети лікарів для індивідуального прийому, спелеокімнати та кімнати для ароматерапії, зали для фізичної реабілітації та лікувальної фізичної культури, приміщення оснащені обладнанням, яке

модулює виконання дій у побуті, тощо), а також приміщення загального та обслуговуючого призначення [3; 8].

Розташування реабілітаційного СПА-центру в межах міста з гарною транспортною розв'язкою дає можливість побудувати споруду, яка не буде мати індивідуальних кімнат для постійного перебування відвідувачів та обслуговуючого персоналу, що значно збільшує функціональну площу будівлі та надає унікальні можливості для подовження періоду реабілітації на необхідний для повного відновлення час, не залишаючи власні домівки, близьких родичів та роботу.

Висновки.

1. Аналіз останніх досліджень та публікацій підтвердив актуальність побудови реабілітаційного центру в міській забудові м. Дніпро.

2. Дослідження стану існуючих центрів реабілітації у м. Дніпро підтвердило актуальність побудови реабілітаційного СПА-центру на перехресті пр. А. Поля та вул. Ульянова.

3. Не зважаючи на необхідності проектування приміщень для надання загально-реабілітаційних послуг (масажні кабінети, кабінети для фізіо-процедур, кабінети лікарів, зали для фізичної реабілітації та лікувальної фізичної культури, тощо), основний проектувальний акцент потрібно зробити на приміщеннях, спеціалізованих під надання реабілітаційних СПА-послуг, таких як: басейни, сауни, бані, ванни та душі для гідромасажу.

Перспективи подальших досліджень: проектування реабілітаційного СПА-центру в міській забудові з врахуванням новітніх тенденцій архітектури і містобудування та функціонального призначення будівлі.

Список використаних джерел

1. Красножон Т. Функціонально-планувальна організація медично-реабілітаційних центрів політравми та її вплив на формування структури внутрішнього середовища. *Grail of Science*. 2022. № 12-13. С. 719–723.

2. Кучмий С. П. Розвиток SPA та Wellness в Україні. *Wellness*. 2012. (14). С. 22–24.

3. Мхайкл Х. Х. Дизайн реабілітаційних центрів для військовослужбових на основі безбар'єрної архітектури. *Комунальне господ-во міст*. 2021. С. 88–97.

4. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я. Закон України від 19.08.2022 [Електронне джерело]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (станом на 13.03.2023).

5. Пекер А. Й., Голубов В. О. Аналіз зарубіжного досвіду проектування реабілітаційних центрів для військовослужбових. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2021. Вип. 22–23. С. 46–52.
6. Пересічна С. М., Петрова М. Тенденції розвитку СПА-індустрії в Україні. In: *Гостинність, сервіс, туризм*. Київ, 2020. С. 50–53.
7. Обиначна З. В. Світовий досвід з проектування реабілітаційних центрів іпотерапії. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2018. Вип. 51. С. 328–336.
8. Що таке SPA процедури [Електронне джерело]. URL: <https://elephant-spa.com.ua/uk-ua/blog/chto-takoe-spa> (станом на 13.03.2023).